

Svenska Canada-Tidningen.

The Swedish Canada News.

ARG. (Year) 21.

Läsnummer 5 Cent.

WINNIPEG, MAN. ONSDAGEN DEN 22 JANUARI 1913.

Printed at Second Class Matter at the Post Office Department at Winnipeg, Can. and Grand Forks, N. D.

№ 4

Ett stundande Fredsjubileum.

Det är ett egendomligt sammanträffande, att samma år som vårt gamla fosterland kan fira minnet af en hundårsig fred, skall minnet af en annan sekellång fred fira: den mellan Förenta Staterna och England.

Huruvida Sverige och Norge komma att fira något fredsjubileum eller icke, det är ännu ej känt. De båda minnena offer: minnesåret 1905 skola kanske hindra det. Men såkert torde vara, att engelsmän och amerikaner komma att fira hundraårsminnet af freden i Ghent. Fredsstatuendekennade på juldagen 1814, och på den bankett, som hölls med anledning af öfverenskommelsen, utträdde en af de amerikanska fredsdelegationerna, den fräjlade John Quincy Adams: "Må det Janus-täpplig, som här stänges, aldrig öppnas till öppnas under århundradet!" Hans önskan gick i uppfyllelse.

Det var brittiske utrikesministern Sir Edward Grey, som vid ett möte i Mansion House i London föredrog frändret af det besträffande hundraårsminnet. Och ej blott de liberala ledande män, med premiärministern Asquith i spetsen, utan jämvald de konservativa ledare, Bonar Law, och arbetarpartiets ledare, J. Ramsey MacDonald, uttalande sitt bifall. Kykans män, med ärkebiskopen af Canterbury och kardinal Bourne i teten, gifvo härtill sin välsegnelse; hvilket ju ock var i sin ordning.

Men det är inte bara fråga om att arrangera ett fredsjubileum med tillhörande förberedningsfester; engelsmännen ännu också på annat sätt visa, att gammalt guld mellan släktfränder på båda sidor om Atlanten är förbi. De ännu inköpa Sulgrave Manor, Washington-familjens gamla stamgård i Northamptonshire, och där upprätta något slags Washington-museum, samt i Englands ryktbara Paulinien, Westminster Abbey, placera en byst af George Washington — den härifrå, genom hvars hjältebröderna i spetsen för kolonialhären England miste sin största och bästa koloni.

Så kunna politiska sår helas på ett århundrade; så kan en frändreförätt uppfatta en kolonis "äppor" och frigos, sedan nedkommeringen skingras och vänskap aflöst det gamla misströendet. En byst af den, som i betydligt mer än ett sekel anses som en rebeller, skall placeras i det förnämsta höghuset hos "fienderna" af 1776 och 1814, och hans släkts gamla stamgård skall bli statsgenom — för att bekräfta honom ett stort folk fader, sedan detta folk nätt värlshälselse och världsmakt samt dess vänskap är värd offer af gammalt guld och gamla förtroenden. Storbritannien har nog på flera sätt godt af vänskapen med Förenta Staterna. Det behöfs ej några gränsfästningar utefter en gränspå 4,000 mil — gränsen mellan Förenta Staterna och Canada, som är en af Englands värdefullaste besittningar.

Sverige och Norge kunna också, som sagt, år 1914 fira minnet af en hundårsig fred. Sverige kan så mycket hellre göra detta, som vårt faderland faktiskt genomdref utomspörelsens fredliga lösning. Hade det kommit till krig, skulle minnen icke varit uppöppnat. Den skilje säkerligen ändrat natur och blivit mindre lös än förr. Sverige genomdref också gränsfästningarnas slopad. Sverige hade, som bekant, inga dylika. Och det är klart, att sådana ej behöfvats mellan unionfolk, som vilja trofast stå vid hvarandras sida när fiender höra Norden.

Under de nuvarande osäkra förhållanden i Europa gäller det för de små framförelse att trofast hålla samman och stå som en mot maktiga grannar. Måtte de nordiska rikena inse detta innan 1914! Göras det, så kunna de å ena sig om att fira den hundårsiga fred, som rått på skandinaviska halvön ända sedan konventionen i Moss. Och så kunna både vårt faderland och vårt adoptivland fira sitt sekelsfredsjubileum på samma år och ungefär samtidigt.

DALÆNSKA BLINKLUSET I ÖSTERRIKE-UNGERN

Ingenjör H. Berggren från aktiebolaget Gasaccumulatör i Stockholm, anlända honom dagen till budapest för att söka utreda österrikisk-ungerska statsbanorna för Dalens blinklusetappning, afsead att återgå till järnvägsbanans signalapparater. Inför medlemmar af styrelsen för ungerska statsbanorna har ingenjör Berggren demonstrerat det Dalens blinkluset, som ingenjör Berggren föredrag väckte mycket uppmärksamhet och den ungerska statsbanestyrelsen är villig att införa blinkluset å de ungerska statsbanorna. Ingenjör Berggren har nu afrest till Wien.

Gryn mot långsiktiga har Oscar Anderson, alias Andreas Solberg i Fargo, N. D., varit. Han annonserade nämligen om en säker bot mot långsot för en betalning af \$20 per månad. Han ständes inför rätta i Fargo den 14 decess.

Omätliga Naturrikedomar.

I en nyligen utkommen artikel om mellersta British Columbia, skriver en berömd författare bland annat följande: I det inre af British Columbia hafva vi ett distrikt, hvass make i fråga om naturliga rikedomar och resurser knappast har sin like i hela världen. De undersökningar, som redna, verkställda, hafva konstaterat riktigheten af fört gjorda beräkningar, nämligen att de många bergen äro fulla af olika slags mineraler. Så snart kommunikationerna börjat underlätta undersökningarna och likors förhållanden af de utvunna mineralerna, kommer detta att blifva ett af de rikaste grafidistrikt mänskligt öga ännu skådat.

Förutom järn och andra ädla metaller finnes i den en af rika berggrubbor, som naturligtvis äro kommande att lösa hundra gånger, hvarjämte den rikliga tillgången på sten bereder synlig tillgång på solid byråmateria.

I British Columbias inre finnes äfven stora skogsströcker, där urskogens jättar höja sina barkklädda kronor mot höjden, och afvärknigen af dessa skogar kommer att ricka i flera månader. Säglinnet kommer att förtas med för de otaliga floderna till större centra, där sågverk komma att växa upp som svampar ur jorden och väldiga arbetareskaror blifva där sysselsatta med träförädlningen.

Inne mellan bergen och utefter de många floderna, finnes omfattande områden med bördig jord, där farmarna och trädgårdslärderna, gynnade af ett härligt klimat, kommer att odla stora skördar, och där välgående boskapsfjordrar skola finna bete. Och längre mot norr ligger det bördiga Peace River distriktet, som blir framtidens spannmålsbod.

Det är helt naturligt att blomstrande samhällen komma att uppstå överallt. Men lika naturligt är det, att det kommer att finnas en större centralpunkt för denna lifliga verksamhet, dit järnvägar och segelleder skola föra produkterna för distribution, och där hamillandena i de smärre samhällena kunna inköpa sina varor i parti. Och själva medelpunkten för denna aktivitet kommer ordensreglerna att blifva den nya staden — Fort George, där så godt som alla järnvägar mötas och dit så många segelleder sträcka sig. I en artikel sådant som denna, är det svårt att med teckna sina observationer och draga sina slutsatser, utan att blifva utsatt för upståndet att man söker slå myn på folks goda tro. Men jag tror dock, att framtiden skall bekräfta mitt antagande, att Fort George blir en storstad i centrum af detta underbart rika distrikt.

DET STÖRSTA FARTYGET I VÄRLDEN.

Hamburg-American linjens nya ängare "Imperator" kommer att anföra från Tyskland den 7 maj på sin jungfruresa till New York. "Imperator" är den största ångaren i världen. Den är ett 11-väningars flytande palats, 919 fot långt med maskiner af 80,000 hästkrafter. Dess displacement är 50,000 tons och det kan föra 3,000 passagerare. Bland kända kristiana i mars förbered är ett par vittnen, som utygade riktigheten af en resolution, som föreställde af kongressman Allen från Ohio, och som förordnad en undersökning af hördhållanden i minn preserveeringsindustrien.

Det som vittnet, miss O'Reilly, tillbrakte en månad i ett preserveerings-lager i New York säson arbetetska. Hon darrade af rörelse, då hon berättade om hur små barn behandlades i arbetarlagret.

Där finnes barn på fyra och fem år, sade hon, och där finns barn på tio och elfvå år. Jag tänker till ett läger, där tre barn, som arbetade tillhoppa, förtjänade en sammanlagd summa af 50 cents om dagen. I ett läger talade jag med fem italienska pojkar mellan 13 och 17 år, som hvardera arbetade 115 timmar i veckan. De slutade sitt veckorbet med att arbeta i ett sträck från klokan sju lördags morgon till klokan två söndags morgon, och under den tiden lammade de inte fabriken.

Sjolfmord. Mälaren August Ostrom i Warren, Pa., begick härom dagen sjolfmord genom att intaga ett us karbolsyra.

Öfverkörd och dödad blif härom dagen 18-åriga Mildred Anderson i Clarion, Iowa, och hennes broder Alfred, 16 år gammal, blif lifsfäst af skada. De voro på väg till en bjudning, då ett Great Western tåg körde på deras vägn.

Brännkadornas medförde döden. Medan Mrs Peter Mattson nära Oshkosh, Nebr., härom dagen hjälpte sin man att släcka en präried, som orsakats af några ökniga pojkar, fattade hennes kläder eld. Innan hjälpen nådde henne, var hon så illa bränd, att hon påföljande dag afled.

Den nyvalde sheriffen i Chautauqua county, N. Y., Gust A. Anderson, har till undersheriff utnämnd, bl. a. Hans Jorgenson och Oscar C. Johnson i Jamestown samt Fred Selstrom i Falconer.

Amundsen Hyllas.

SYDPOLENS UPPTÄCKARE HÄLLER ETT INTERESSANT FÖREDRAG INFÖR NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY I WASHINGTON, D. C.

Kapten Johannsen begär sjolfmord.

Kapten Røald Amundsen höll den 9 decess ett samtyende uppmärksammat föredrag inför National Geographic Society i Förenta Staternas förbundshuset i Washington. Följande dag höll sällskapet sin årsbankett, till hvilken Amundsen inbjudits som hedersgäst, och då en guldmedalj öfverlämnades till honom såsom uttryck för sällskapets uppskattning af hans forskningar.

På ett råttfamn, anspråkades sällskapet Amundsen sin färd, hvass lycka utgång inträffade den 14 decess 1911 vid öppnandet af sydpolen. Talaren framhöll hvilken nytta han haft af andra forskare, som gjort pionjärarbetet vid polarkontinenten och nämnde särskildt amiral Peary, Sir Ernest Shackleton, kapten Scott m. fl.

När polen nåddes. Föredraget nådde sin mest intressanta del, då föreläsaren kom till berättelsen om expeditionens öppnande af sjelfva trakten närmast kring polen. Han sade: "Den 13 dec. 1911 hade vi nätt 89 grader och 37 minuters sydlig bredd, efter det jag beräknade att i nästa dag skulle nå värdet 90 grader. Jag tänker vi stego upp tillräckligt värdigt följande morgon. Det var en vacker dag. Solen sken klart och det rådde en svag brisa."

Jag sade till mina kamrater, att de skulle vara på sin vakt, då jag skulle ta till mig apparater och ofta se efter hur långt vi förlät. När vi nådde polen, jag ett stycke framför karavanen. Plötsligt utbröt ett unison jubelrop från släddarna. Jag visste hvad det betydde. Det betydde att det sista problemet med polarforskningen blifvit löst.

Det var ett härligt ögonblick, då vi fem, som förtagit den sista delen af färden, stodo med våra händer fasthållna den norska duk, den första flagga, som anbragts vid sydpolen.

De stannade där i tre dygn. Därför beskref han hur de gingo i olika riktningar omkring polen och gjorde mätningar och observationer hvarje timme. De gingo fram och tillbaka öfver det fält, där de ansågo polen höra vara, och märkte ut platsen så noggrant som kunde. Sedan kom de tillbaka till de dagar, företogs utflykt, och de köbde då först till den olyckliga kapten Hjalmar Johansson.

Ohyggliga afslöjanden.

Konservfabriker hårdar för smask och elände.

Inför en af kongressen i Washington tillsatt komité framtog härom dagen en sorglig bild af hur många kvinnor och barn, de senare stundom blott fem eller sex år gamla, ta arbetet på konservverksplatser, tillhörande New York Fruit and Vegetable Canning Co., och lefa i smuts och elände. Saken framställdes af ett par vittnen, som utygade riktigheten af en resolution, som föreställde af kongressman Allen från Ohio, och som förordnad en undersökning af hördhållanden i minn preserveeringsindustrien.

Det som vittnet, miss O'Reilly, tillbrakte en månad i ett preserveerings-lager i New York säson arbetetska. Hon darrade af rörelse, då hon berättade om hur små barn behandlades i arbetarlagret.

Där finnes barn på fyra och fem år, sade hon, och där finns barn på tio och elfvå år. Jag tänker till ett läger, där tre barn, som arbetade tillhoppa, förtjänade en sammanlagd summa af 50 cents om dagen. I ett läger talade jag med fem italienska pojkar mellan 13 och 17 år, som hvardera arbetade 115 timmar i veckan. De slutade sitt veckorbet med att arbeta i ett sträck från klokan sju lördags morgon till klokan två söndags morgon, och under den tiden lammade de inte fabriken.

Sjolfmord. Mälaren August Ostrom i Warren, Pa., begick härom dagen sjolfmord genom att intaga ett us karbolsyra.

Öfverkörd och dödad blif härom dagen 18-åriga Mildred Anderson i Clarion, Iowa, och hennes broder Alfred, 16 år gammal, blif lifsfäst af skada. De voro på väg till en bjudning, då ett Great Western tåg körde på deras vägn.

Brännkadornas medförde döden. Medan Mrs Peter Mattson nära Oshkosh, Nebr., härom dagen hjälpte sin man att släcka en präried, som orsakats af några ökniga pojkar, fattade hennes kläder eld. Innan hjälpen nådde henne, var hon så illa bränd, att hon påföljande dag afled.

Den nyvalde sheriffen i Chautauqua county, N. Y., Gust A. Anderson, har till undersheriff utnämnd, bl. a. Hans Jorgenson och Oscar C. Johnson i Jamestown samt Fred Selstrom i Falconer.

Nordbor i Amerika.

Egendomsandel. A. J. Johnson i Spokane, Wash., har i dagarne sålt sin andel i en stor apartment-byggnad därstädes till H. J. Seaman för 18,000 dollars.

Skölld till döds blif en 18 månader gammal flicka till Mrs Mrs Ole Olson i Emmetsburg, Iowa, för ett fågar-lag, sedan, då hon föll i ett fat kokhet vatten, som hade ställts på golvet.

Lifvet en börda. Arbetaren Gust Swanson i Seattle, Wash., sköt sig härom dagen i hufvudet och förlor sanslöst tillstånd af polisen till stads-lasarettet, där han dog två timmar senare.

Svensk gosse prisvinare. I Codington county majstafan i Watertown, S. D., i hvilken 280 farmarsgossar deltog, tilldelades första pris, en silfverbägare och 10 dollars i kon-tanter, 14-årige Oscar Olson.

Pressen. Som maskinist i "Minneapolis Journal" i Minneapolis, Minn., har antagits där Victor Nilsson, hvilken tidigare innehafvt samma befattning där. Der Nilsson kommer dock fortfarande att redigera "The Progress".

Snabb majsplöjning. Albert A. Nelson, nära Snysside, Nebr., har denna höst och vinter plöjakt 2,700 bushels majs på 28 dagar. Efluru han känner sig belåten med sitt rekord, annar han icke göra anspråk på någon medalj.

Guldbroloppsfäst frälades. Fredrik Jul i första sv. luth. församlingen kyrka i Fort Dodge, Iowa. Brud och brudgom voro Mr och Mrs Ag. Peterson. En vacker gifte öfverlämnades till guldbroloppsfästet och församlingens damer serverade en fin lunch.

Väldigt utbröt härom morgonen i Christoffersen & Co's affärsbyggnad i Tacoma, Wash., och utstälde skada för omkring \$15,000, som emellertid tockes till fulla genom brandförsäkring. Branden antogs hafva uppstått genom fel i den elektriska ledningen.

Svenska kontraktörer. Otto Johnson i Duluth, Minn., har i dagarne tagit sig ett för en kostnad af \$20,000 inreda Providence Building därstädes. Likaledes har kontraktören Frank Carlson därstädes tagit sig att inreda ett större bosthus, i nämnda stad för \$20,000.

Skadeersättningsmål har anlagts af A. P. Nordvall i Fort Dodge spott John G. Larson i Badger, Iowa. Nordvall blif öfverkörd af Larsons automobil den 9 november härom år. Säger sig ha fått fyra reben afbrutna och andra skador, för hvilka han nu begär \$11,000 i skadeersättning.

Trott på lifvet. Erik Haglund från Tacoma, Wash., och 50 år gammal, beröfvade sig härom dagen lifvet genom att afskara strupen. Han var vid tillfället såld på väg från DuPont, där han stökt på en Tagediska utfordras i äsyn af några juravägsarbetare.

Begräskad. August Johnson i Des Moines, Iowa, har anlagt mål med Barrick & Sons Co., begärande \$10,000 i skadeersättning. Han säger, att de låto honom köra ett par vilda och otrogen hästar, som skedade med honom, hvareff han fick ryggens afbruten.

Frös ihjäl. Hvarn morgonen fann man ankan Swan Hanson i Montgona, Iowa, ligga sanslös och förtvunnen i vedboden, dit hon tredagen fört för att hämta kol och antagligen fått ett svinningsanfäll. Hon afled nästa dag utan att hafva återflyttat sig. Hon var omkring 80 år gammal och bodde ensam.

En hemsak dödt löst fiskaren Martin Mattson under julnatten, sedan han i rusigt tillstånd hemkommit från Skamokawa, Wash. Vid tåiden på natten sågo grannarna, att hans stuga stod i lusan låga, och elden spred sig därifrån till ett par närstående byggnader, som också brunno till grunden. I ruiner af Mattsons hus påträffades hans delvis förkolnade kvarlevor.

Se upp med minderåriga. John Peterson, ägare af Iroquois Hotel i Jamestown, N. Y., häktades härom kvällen, emedan han låtit inveckla sig i en mindre begagnad affär. Han hade nämligen någon gång i början af maj månad serverat öl till femtonårige Herbert Hanson, hvilken nu sitter häktad för stöld af ett gearur i en smidesverkstad i Boomerstown.

I dåligt sällskap råkade en äldre järnvägsarbetare Peter Nelson, då han härom dagen kom till Seattle, Wash., med \$100 i aflingssehecker och skulle fästa. På en krog diskoterade han en elsk, hvidt ödt par nyförvärfade vännar på mat och fyl. I samt länade dem \$40 öfver. Till tåk råkade de honom senare på kvällen. Lyckligtvis torde dock Peter Nelson återgå det belopp, hvassr checkarne voro utställda.

Till fots till Frisco. Gust C. Ottosen kommer att i början af året fört en resor till fots från Jamestown, N. Y., till Riverside, Cal. Ottosen är en veteran från spanska-amerikanska kriget och annar använda sin gamla uniform på färden.

Guldbrolopp. Mr och Mrs Otto Nelson i Jamestown, N. Y., firade härom dagen tillsammans med släktingar och vännar till ett antal af 75 sin femtonde brölloppsfest.

Stor förlust. Carl Ljungström, som är sysselsatt i Pullman Car Co:s verkstader i Richmond, Cal., blif härom dagen bestulen på \$745 i kon-tanter och bankväsningar, hvilka han förvarade i sitt rum i Germania House därstädes.

Öfverkörd af automobil. Isidor Levin i Omaha, Nebr., öfverkördes härom dagen vid ett gatubör därstädes af en automobil, som förtes af den 20-årige R. Furstenberg. Levin förtes till allmänna lasarettet i Omaha och afled där efter några dagar. Furstenberg blif häktad.

En svensk mästarkytt. Governor C. S. Deneen har i dagarne öfverlämnat till sergent Gunnar E. Heleen i Rock Island, Ill., en guldmedalj för mästarkykligt skicklighet vid status skjutafningar förhuden sommar vid Camp Logan, Chicago. Mr Heleen är bördig från Hedemora, Dalarna.

Påkörd och dödad af automobil. Dorros Rosetta Thorson, 13 år gammal, påkördes härom kvällen af en automobil på Smith avenue vid West Sixth Street i St. Paul, Minn., och döddes ögonblickligen. Maskinen förtes af dr J. A. Quinn, och han märkte ej flickan, förrän olyckan skedd.

Vädsakott. En fjortioårig son till ankräna Anna Espergren i Omaha, Nebr., Arthur Espergren, träffades härom dagen i bögra ögat af ett vådskott och torde till följd däraf blifva blind för alltid å det skadade ögat. Gossen och en hans kamrat, Albert Mattson, lekte med en laddad pipa, hvareff den senare råkade af-fyra det olycksdräga skottet.

Skilsmässa. Gustaf Anderson i Oakland, Cal., söker skilsmässa från sin hustru Grace Anderson, af orsak, att han funnit ut att hon icke hade fullt laglig skilsmässa från sin förste man Raymond D. Miller, då hon gifte sig med Anderson. — Clara A. Johnson därstädes har fått skilsmässa från sin man E. S. Johnson på grund af att "de aldrig förtäffat hvarandra", sedan de gifte sig.

De gamla döden. F. d. farmaren John Rosenegren öfverledes måndagen den 20 decess. Han var omkring 80 år gammal, påtråffades härom dagen ligande döda i sin säng i sitt hem nära McPherson, Kansas. Mrs Rosenegren var illa bränd i minnen, men intet gifte, ej heller något känd, som naturligt så, kunde påtråffa. Makarna Rosenegren ansågos vara förnigga och välbärgade, och någon anledning till, att de skulle begå sjolfmord är ej känt.

Svenska lasarettet i Rockford. Ralph Emerson har lofvat skänka \$4,000 till den svenska lasarettshyg-naden i Rockford, Ill., på vilkor, att \$25,000 insamlas på annat sätt före den 1 november nästkommande året. Livarintjensten skall vara till fulla behåll. Lasarettstyrelsen kan lätt betala skulden, ty den ha i subskriptioner, växtlar och kontanta penningar \$6-151,10, mellan skulderna utgör \$2-500.

Stor brand. Svenson Brothers stora livvaruaffär i Omaha, Nebr., härom dagen förlod på väld, hvareff vid förtid och fjerdje våningarna förtördes. Lagret var värdefullt till omkring \$100,000 och till 80 procent af sitt värde brandförsäkradt. Mycket där af till följd spillo, dels genom eldens och dels genom vattnets påverkan. Affärspersonalen lyckades likväl rädda en stor del af de värdefulla väringarna genom att tveka varorna med presennagring. Svenson Bros förlust genom eldsviden uppgår till omkring \$40,000.

En sorglig jul. Fingra juveleraren Carl Mattson och hans hustru i Aberdeen, Wash., Mattsons båda dotter lekte för sig själf i ett rum invid butik och hade tröjan på nätt sitt rätt fatt i tändstickor och såg eld på rummet. Mrs Mattson var i ett rum i öfre våningen och rasade genast ned för att rädda dottern och blif hvarann svårt bränd. Mattson själf erbjöd äfven svåra brännskador under sin försök att släcka elden. Den lilla blif helt och hållet skadad. Nattan hela huset förtördes, och förtrosten, som uppskattas till \$6,000, af tillfälligt, ty ingen försäkring fanns.

Fritt vivre för två månader erhöill härom dagen John Johnson, en svensk sjöman, som af fattigvårdsförstäm-daren Oscar Palm i Chatauga county, N. Y., erhöill en order på frihöjtt till Buffalo, Johnson reste icke till Buffalo, utan i stället utskref han en falsk order på en frihöjtt till New York på en blankett, som han tillag-nat sig i Palm's kontor, och skref ut Palm's namn på den. Mr Palm råkade få se Johnson på järnvägsstationen, då Johnson sökte att bli frihöjtt på den förtälskade ordern. När han fick se Palm, tog han till förtä, men Palm var honom för snabb och bögg fatt i gynnaren och låt arresteras honom.